



LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARA AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

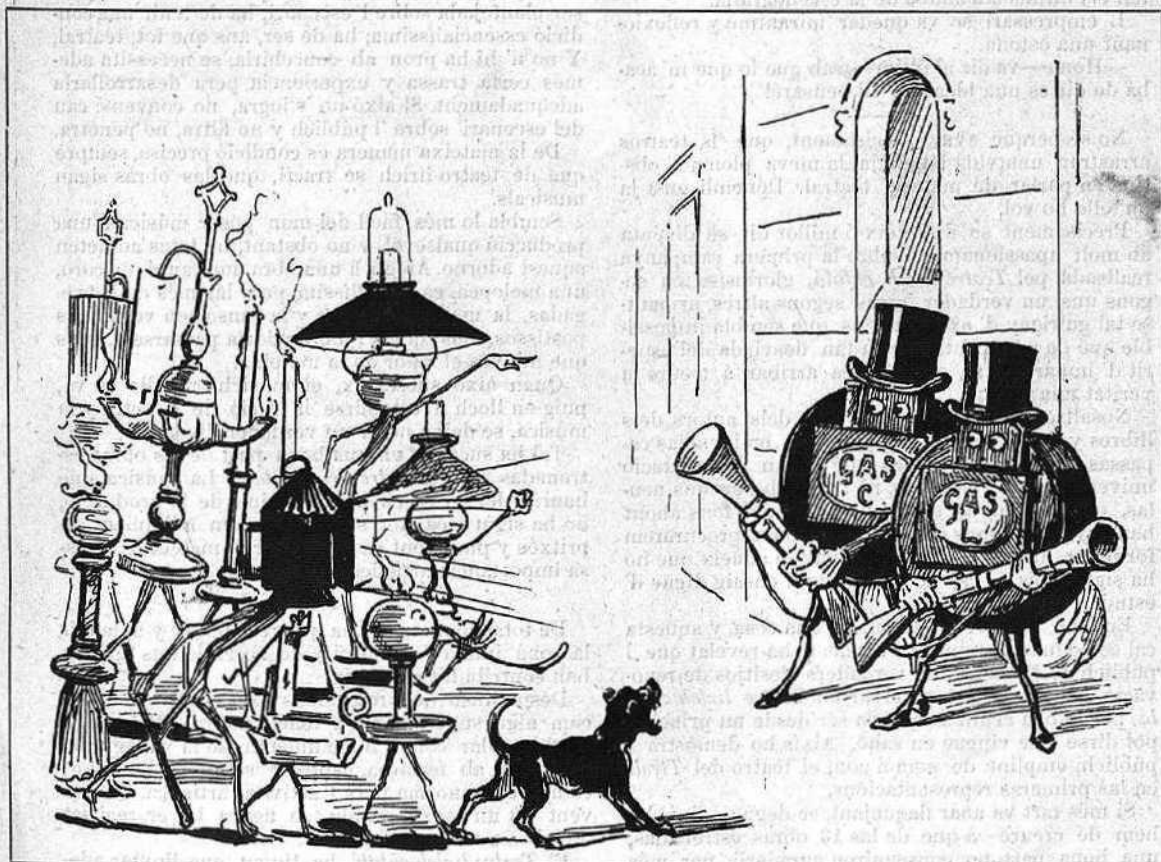
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

MANIFESTACIÓ CONTRA 'L GAS



—No guanyaréu, farsants. Som petits, pero som més que vosaltres.



CRÓNICA

L'altre dia 'm deya un empresari de teatros:
—Ja ho veu, per més que las empresas fassan, la gent no vé.
—¿Y á qué atribueix vosté aquest retraïment del públich?

—A que durant la Quaresma las iglesias, y en especial las de las ordres religiosas, ens están fent una competència desesperada. Cregui que si las cosas van seguint aquest rumbo, á Barcelona, dintre de un parell d'anys, els teatros permanixerán tancats, á lo menos durant la temporada de Quaresma.

—Podrían fer una cosa.

—¿Qué?

—Sustituir las funciones. Despedir cómichs, cantants, bailaríns y contractar jesuitas, caputxíns, dominicos, montant exercicis espirituals y altras prácticas piadosas ab tots els grans recursos que permeten els últims adelantos de la escenografía.

L'empresari se va quedar mirantme y reflexionant una estona.

—Home—va dir al últim—¿sab que lo que m'acaba de dir es una idea? ¡M'hi pensaré!

No sé perque avuy precisament, que 'ls teatros arrastran una vida lánquida, la meua ploma s'obstina en parlar de materia teatral. Donemli gust ja qu'ella ho vol.

Precisament se discuteix ó millor dit se disputa ab molt apassionament sobre la primera campanya realisada pel *Teatre líric catalá*, gloriosíssima segons uns; un verdader fracás segons altres, armant-se tal guirigay d'exageracions, que sembla impossible que de una controversia tan desviada del esperit d'imparcialitat, se'n puga arribar á treure la veritat una y clara.

Nosaltres que no ténim á molts dels autors dels llibres y de las partituras per unas eminencias capassas de medirse ab las que gosan de reputació universal, com volen uns, ni tampoch per uns neulas, que no han de sortir may més del fons ahont han caygut, segons els altres pretenen, procurarem formular un judici desapassionat de aqueix que no ha sigut més, al cap-de-vall, que un ensaig digne d'estudi.

En ell s'ha revelat clarament una cosa, y aquesta cal consignarla en primer terme: s'ha revelat que 'l públich de Barcelona té verdaders desitjos de renovació teatral. L'idea de crear un *Teatre líric catalá*, per lo ben acullida que va ser desde un principi, pot dirse que vingué en saho. Aixís ho demostrá 'l públich, omplint de gom á gom el teatro del *Tivoli* en las primeras representacions.

Si més tart va anar flaquejant, se degué—aixís ho hem de creure—á que de las 13 obras estrenadas, una bona part no conseguiren agradarli, per més

que algunas—tres ó quatre—meresquessen y alcancessin ab justicia 'l seu aplauso.

Si totas haguessen sigut com *L'alegría que passa* y com *Picarol*, per parlar de las més ajustadas á las exigencias escénicas, ó á lo menos com *Cigalas y formigas*, tan discutida, pero de un valor poétich inquestionable ó com *La Rosons*, quadro plástich de un efecte molt intens, avalorat ab las millors pessas musicals de las moltas que pel *Teatre líric* ha escrit en Morera, llavors podria assegurarse que l'ensaig havia resultat afortunadíssim.

Pero las més no tingueren de molt ni la consistencia, ni 'l mérit artístich de las citadas... algunas fins hauria sigut millor no posarlas en escena, y aixó feu que 'l públich, al principi tan devot s'anés tornant una mica incrédul, y que 'ls entusiasmes de un principi anessin degenerant en reserva, y en alguna ocasió fins en desengany.

Y es que 'l Teatro es un camp erissat de trenccolls. No tothom té aptitud per trepitjarlo. Se naix autor dramátich, com se naix poeta. Tota idea pera ser plantejada sobre l'escenari, ha de tenir una condició essencialíssima; ha de ser, ans que tot, teatral. Y no n'hi ha prou ab concebirla; se necessita ademés certa trassa y experiència pera desenvoluparla adequadament. Si aixó no's logra, no convens; cau del escenari sobre 'l públich y no filtra, no penetra.

De la mateixa manera es condició precisa, sempre que de teatro líric se tracti, que las obras sigan musicals.

Sembla lo més fácil del mon posar música á una producció qualsevol, y no obstant, no totas admeten aquest adorno. Afegir á una obra una cansó, un coro, una melopea, es senzillíssim; pero las més de las vegadas, la melopea, el coro y la cansó son verdaders postissos, dels quals 'l obra podria passarse'n, sens que minvés el valor de la mateixa.

Quan aixó succeheix, el músich treballa en vá, puig en lloch d'establirse la fusió de la letra y la música, se deixa notar un verdader divorci.

Tal ha succehit en una bona part de las obras estrenadas en el *Teatre líric catalá*. La música que hauria de ser essencia de l'ánima de la producció, no ha sigut més, tot sovint, que un aditament capritxós y purament extern, y per lo mateix d'escassa importancia artística.

De totas maneres hi ha que reconeixen y aplaudir la bona intenció y 'l desitj de acert de tots quants han contribuït al ensaig.

Despúllinse de pretensions excessivas si es cert, com algú suposa, que'n tenen moltas. Res priva tant de volar com l'impedimenta de la vanagloria. Treballar ab fermesa, aspirant sempre á lo millor, es una bona norma pera l'activitat artística. Qui havent fet un senzill ensaig, se figura haver realisat un'obra mestra, está perdut.

El *Teatre líric catalá* ha tingut que lluytar ade-

més ab las modestas condicions dels intérpretes. Ab un arrech de cómichs, plens sens dupte de bona voluntat, pero de condicions deficientes, no pot adelantarse molt pel camí dels grans éxits. Cantants sense veu no sonan bé per més que 'ls compositors s' escarrassin en escriure pessas molt inspiradas.

Aixís s' ha donat el cas freqüent, en algunas obras del *Teatre l'irich*, de cantarse moltes pessas desde dintre 'ls bastidors, per compte de alguns cómichs sense condicions vocals pera cantarlas ells davant del públich. Aixís s' efectua ab la cansó del Mestre de *Cigalas y formigas*; aixís ab el cant de la *Rosons*. Hi ha hagut un' obra, *El llop pastor*, en la qual totes las pessas foren cantadas desde dintre y per distintas personas de las que havian de cantarlas. El timbre de la veu del cómich y del cantant se donan bofetadas y, naturalment, desapareix tot l' efecte escénich, establintse una convenció de tot punt inadmissible.

L' ensaig ha tingut fi, y si nosaltres ens hem entretingut en senyalar las principals deficiencias, consti que ho hem fet no per mortificar als iniciadors de una idea que tenim per bona y practicable, sino al objecte d' alentarlos en el sentit de que quan determinin prosseguirla, hi posin tots els sentits.

Cinch mesos tenen de coll, si es cert, com s' assegura, que per l' agost próxim donarán principi á la segona serie de funcions... Traballin, qu' en cinch mesos pot ferse molt.

Baix la base de las obras que s' han salvat y que venen á demostrar que l' primer ensaig no ha sigut del tot estéril, búsqüinne d' altrás que tinguin condicions acep-

tables, descartant sense pietat las que no vajan prou bé, que aixó ja 's veu, per més que 'l Teatro siga sempre un viver de sorpresas.

Y procurin, sobre tot, organizar una companyia de las millors condicions possibles. Sense bons actors, sense cantants que tingan veu y sápigam de cantar, es impossible que puga viure y prosperar un *Teatre l'irich*, per molt gran que siga l' amor que 's tingui al renaixement del art de la terra.

El públich ha demostrat clarament sas propicias inclinacions. Procuris que la llevor siga de bona mena, que 'l conreu siga esmerat, y la cullita será segura y gloriosa.

P. DEL O.

CARTA OBERTA

*Que á n' á mi mateix m' escrich
per qué sach mon milló amic.*

Estimat Agustí: Ja se lo que t' está passant y á fé qu' es un cas xocant y que molt me va estranyá.

Es á dir que la xicota per qui tu estavas *xalat* á la fresca t' ha plantat dante una solenne *pota*; que sens mica de prudencia

vos heu quedat, á la cuenta, ella, al sol que mes calenta, tú, á la lluna de Valencia; y anantsen ella ab el *mano* que diuhen que té *calés* te deixa ab un pam ó mes d' *alló* que indigna al Cyrano?... pues mira, no es res de estrany ni aixó t' ha de acobardir. ¿Que t' planta? Donchs, á viure y tal día farà un any.

OPERACIÓ SUSPESA



—¿Qué 'n farém ara, don Manuel, de tot aixó?
—Benet, no t' espantis: ja servirà un altre día.

MARS MARSOT



Es el mes dels temporals,
el de las fredas ventadas,

¿Casarse ab un altre vol
perque 't veu d' hermillà laci?
Li dius que no se 'n desfassi
que aquet coló 's durà molt.
Y li recordas de pas
tots los paperots que ha fet,
lo que ha enrahonat, y clá y net
li cantas el cartipàs.
Li dius que té molta barra,
després de emprendre la lluyta
fer moralment una truyta
de bunyols y butifarra.
Després de darte la lata
omplinte de confluensa
matarte aixís la esperansa
ab aquesta mala pata...
Després de ferte rondar
per la nit el seu balcó
á punt d' agafá un doló
reumátich articular...
Després que ab tan poca lacha
ha embrutat tant de paper
y ha donat feyna al carter,
y posava hayer, ab ache...
Després de fer tant abús
del cor y del sentiment,
del amor, del greu torment,
y d' altres frases al ús.
Després de moure matraca
ab el papá y la mamá
que no ho volían, cambiá
tan despressa de casaca...
Després de tot el bullit
que pel barri haveu armat,
quan tothom se n' ha enterat
diu que t' entornis al llit...
Ferte aquesta xarranada
es cosa que á mi 'm confón
y ó no tiene corazón
ó hi tindrà una ensimada.

Per altra part, considera
que t' ha fet un gran favor,
y agraheixli de tot cor
encare que t' exaspera.
Recobras la llibertat,
pots buscar lo que 't convé,
pots fer lo que 't vinga bé,
pots torná á sé aixelabrat;
tens dret d' anar de conquista,
trasnotxar y armat bullits,
sens que ningú 't vinga ab crits
ni 't vulga passar revista,

pots frequentar los saraus
y armar allí rebombori
y si 't pega pel casori
te casas y santas paus.
Buscas xicota com cal
guapa, honrada, prima y neta,
que se li hagi mort la gueta
y que t' habilli algún ral.
Sobre tot ten molt cuidado
ab aquest avís darrer,
els malsdecap ab diner
son tortas y pan pintado.
Olvida ja á la perjura,
tréula á bossins del teu cor
y remey al teu dolor
trobarás y 'l teu mal cura.
Treu del altar de ton pit
¡¡¡ah!!! la imatge que 't profana,
que 's casi ab l' altre pavana,
y li fassi bon profit.
Si estás cansat de estar bé
y 't pega per la casulla,
no cridis ni moguis bulla,
ja t' he dit lo que has de fé.
Busca una que tingui rals
y en lo seu cor fas desgracias;
després ja 'm darás las gracias.
Ton amich

AGUSTÍ FALS

A LAS FOSCAS

Deu va dir: *Fassis la llum*; pero las empresas d' alumbrat van aumentar tant las tarifas, que 'ls gremis van contestar: *Fassis la fosca*.

Y á las foscas estém.

Las compañías productoras empenyadas en no ceder, alegant que l negoci va per terra, y que al donar el gas y l electricitat al preu corrent, si no hi perden, poch se 'n hi falta.

Els consumidores, per la seva part, armantse de paper y llapis pera treure comptes, y demostrant com dos y dos fan quatre que las compañías s' están riant al públich y que per trenta céntims pot molt bé donarse un metro de gas superior y cinquanta neuas per torna.

Y las autoritats, per alló de que mentres no 's pertorbi l' ordre material no hi fá res que 'l mon s' enfonzi, creuhadas de brassos, deixant que 'ls con-



y el de las exhibicións
inesperadas.

UNA SOSPITA



Lo qu' es nosaltres ja 'ns hem menjat la partida. Aquest descalsament de la Casa Gran, es el preludi de la desaparició del edifici, tot d' una pesa.

sumidors tirin per una part y las companyias per un'altra y la ciutat quedi en tenebras.

L'argument de las empresas d'alumbrat es el de sempre: la puja dels cambis, l'encariment dels carbons. Cert es que desde que van dirho, els carbons s'han embaratit y 'ls cambis estan de baixa; no importa. Las empresas son entitats serias y quan diuen una cosa no la retiran tan fàcilment. ¿Van comensar ab la cansó dels carbons y 'ls cambis?... Donchs ab aquesta cansó seguirán, encare que 'ls cambis se posin á xavo y 'ls carbons vegin á donar.

—Tancarém las aixetas—han dit els consumidors, agotada la forsa persuasiva.

—Tanquéu lo que volguéu—ha respost el sindicat elèctric-gasós, arronsantse desdenyosament d'espalllas.

—Donchs ¡mori 'l gas!

—¡Mori!—han cridat milers de barcelonins, corrent á abaixar el metxero.

—¡Mori la bombeta elèctrica!

—¡Mori!—ha repetit l'eco, ressonant en la obscuritat.

Lo que mes sorprén al espectador imparcial d'aquest conflicte es la impossibilitat ab que l'arcalde sembla contemplarlo.

—No 's llença cap crit subversiu—dirá ell:—no 's trenca cap vidre... ¿Per qué m'hi haig de ficar? Tan duenyas son las empresas de mantenirse en la seva negativa com els consumidors de quedarse á las foscas. ¿Que s'arreglin!—

¡Que s'arreglin! Lo que fá molta gent, en lloch d'arreglarse, es desencaminarse, pervertirse y dir una pila d'heretjias d'un calor excessivament accentuat.

Ahir m'ho assegurava un botiguer que sempre s'

havia distingit per la seva moderació y bons sentiments:

—¿Sab qué m'ha resultat d'aquesta huelga del gas? Que m'hi tornat petrolero.

—¿Vosté?—vaig fer jo, verdaderament sorprés.

—Sí, senyor, petrolero: vull dir que á casa no 's gasta mes que petroli.

Altres s'inclinan á la espelma, y encare que aixó sembla no tenir cap significat, hi ha que considerat que de l'espelma al ciri la distancia no es molta.

—¿Y qué?—replicará algú, no veyent cap perill en aquesta proximitat.

—¿Y qué?—Que si la gent comensa per las espelmas y acaba pels ciris ¡quin paper desempenyarà Barcelona, davant del mon civilisat, al presentárseli il·luminada á tall d'iglesia, ara sobre tot que las brisas anticlericals comensaven á orejar l'atmosfera?—

Els uns, petroleros; els altres, sagristans; l'alfa y l'omega de la politica, ballant amigablement el mateix ball de protesta.

¡A tals inesperats nos ens han portat las empresas il·luminadoras, ab la seva desenfrenada codicial...

Pero no enfondim mes en la qüestió desde 'l punt de vista filosófic-social, y examiném-la lleugerament en el seu aspecte estètic y práctic.

En una ciutat com Barcelona hi ha gent de totes classes. Individuos que cada vespre tenen un ral per anar al cafè y una pesseta pera entrar al teatro, y ciutadans que tot s'ho miran de portas enfora y que ni per la salvació de la seva ánima—admetent que 'n tinguin—se gastarian cinch céntims.

L'única diversió nocturna que aquests darrers se permeten, es passejar per la Rambla y pel carrer de Fernando, encantantse davant de las botigas y fent un detingut exámen dels quadros, jerros, ninas,

RATAS D' IGLESIA



Una abonada á tots els sermóns.

corbatas, cromos, joyas, parayguas y artículos de pastisseries en els aparadors exposats.

Avuy, aquesta diversió tan honesta com barata, ha desaparegut. A entrada de fosch moltes botigas se tancan. Altras conservan las portas obertas, pero 'ls aparadors restan á las foscas ó ab els transparents abaixats. Un s' atura davant d' un escaparate qualsevol, y després de mitj' hora de mirar, acaba per no sapiguer si lo qu' está contemplant es un *palo* de Jacob ó 'l retrato del nou bisbe.

¿En qué s' han d' entretenir avuy els que cada vespre surten á donar un vol, sense ganas de gastar diners, ó sense diners ab tot y las ganas?

Mantenir aquesta obscuritat, que 'ls priva d' entregarse al seu innocent *sport* de tafanejar botigas, ¿no es sumirlos en la mes negra—ó quan menos la mes fosca de las desesperacions?

Una gent que may han cambiat res ni en sa vida han sentit parlar de Cardiff ¿per qué ha de sufrir las consecuencias de la puja dels cambis y del encarament del carbó?...

Y ara, per acabar, mirémnos un moment l' assumpto á través del cristall de las costums.

La materia es espinosa. Els castellans, mestres

en el ram d' anar á las palpentas, ho diuen molt bé ab la séva proverbial eloqüencia: *de noche, todos los gztos son pardos*.

Si de nit passa aixó ¿qué no succebirá quan á mes de ser de nit s' apaga 'l gas y l' eléctrica clou las parpellas?

L' altre vespre, en un carrer del casco antich, fosc com una gola de llop, un jove enamorat estava cantant sense reparo:

Tanca la espita, salero,
táncala, que 'l gremi ho vol,
y per las nostras cosetas
no necessitem claror.

¿Es precis anyadir res mes?

Ja ho veuen las empresas d' alumbrat. Si no per consideracions económicas, per respecte á la moral, s' haurian de deixar tallar bonament de la capa.

Cantars com el que acabem de transcriure no necessitan comentaris:

Mes aviat necessitan metxeros.

A. MARCH

LAS EMINENCIAS

—De dos buenos mozos sé
que no tienen quien les ladre.
—El uno es V., compadre.
—Compadre, y el otro V.

«L' obra d' en Xó es lo mes sublim y artístich qu' ha vist la llum d' ensá que 'l mon es mon; resplandeix en tota ella el diví geni de son valent y original autor.

Deixant arreconats els antichs motllos ha obert en Xó per l' art nous horitzons.

Y quí no pensi aixís es un imbécil y un ignorant y un ximple y un ninot.»

(Del periódich L' ANSIA
orgue d' en Pó y en Gó.
Revista d' arts y llettras
firmada per en Pó.)

«Boca abaix las *Patums* indiscutibles que semblavan sagradas per tothom! En *Pere*, com en *Pau* y en *Berenguera* qu' han adquirit flamants reputacions no son res mes qu' uns neulas y uns imbécils. No hi ha ningú mes eminent qu' en Pó.

A LA FONT DE LA PENITENCIA



—¿Qué es l' últim?

MURMURACIONS



—¿La coneix? Es la Electricitat; aquesta senyora que ab l'escusa del alsa dels canvis y la puja del bacallá, tractava d'exploatar la bona fé del públich.

LA VEDA

El guarda 's planta al mitj del bosch, y descargolant un gran paperás plé de sellos y rúblicas, lleigeix en veu alta:

—«En virtut de lo preceptuat en la lleý tal y qual; Queda desde 'l día 15 de Febrer establerta la veda.»

Y se 'n va.

Quan el guarda ha desaparegut, els animallets que poblan el bosch y que no han perdut del discurs una sola paraula, surten dels seus amagatalls donant mostres de la més viva admiració.

—La veda!...

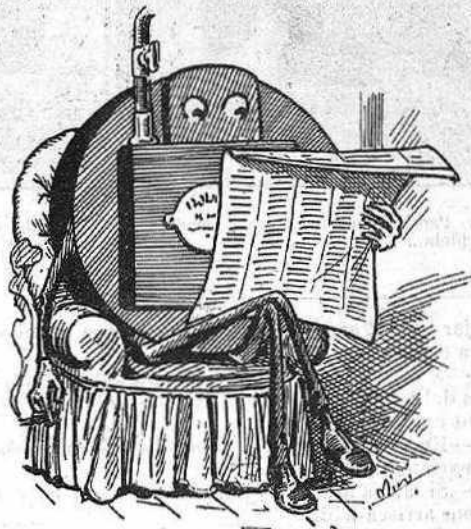
—Queda establerta la veda!

—¿Qué voldrá dir aixó de la veda?...

Una llebra, tan lleugera de llengua com de camas, tren als pobres animals del apuro.

—Jo ho sé—diu posantse al mitj del rotllo:—Aquest día, escoltant una conversa d'uns cassadors, vaig sentir que 'n parlavan.

ENTERANTSE DEL CURS DE LA MALALTIA



«La huelga de los consumidores de gas continúa cada día con más entusiasmo.»

—¿Vols t'hi jugar que si aquests feligresos son una mica tossuts, acabaran per fastidiarme?

Ell es l'únich que té sentit artístich y sabiesa y fondós... y daixós...»

(De la revista MANDRA que fan en Gó y en Xó. Elucubració crítica firmada per en Gó.)

«Sens duple qu' es en Gó el de mes empenta dels intellectuals que fan soroll. Entre 'l jovent que l' art modern cultiva sobressurt sobre tots com un colós aquest que al sol anuncia de sas obras fá estremir d' emoció casi mitj mon. ¡Quína ánima! ¡quín neuros! ¡quína grapa! ¡Si sembla de París aquest xicot!»

(Del senmanari L' AYRE que té per redactors a Tó y Xó. De la crónica firmada per en Tó.)

«En Xó se 'n va á París hont li preparan un tech en honor seu els super-homs.

«En Pó está fent una obra que sens duple farà quedar boca badats á tots.»

«En Gó no gosa á dar un llibre al públich perque tem sos efectos destructors.

«En Xó ja fuma ab pipa.» «En Pó renega.»

«En Pó va estrená ahí uns elástichs nous.»

(Gacetillas que duhen á cada tres per dos la MANDRA, L' ANSIA y L' AYRE de 'n Tó, de 'n Xó y de 'n Gó.

¡Y quedan proclamats tres eminencias en Xó, en Gó y en Tó!

JEPH DE JESFUS

—¿Qué es?
—La veda vé á ser una especie de prohibició de cassar. Durant aquest període, las armas reposan... y nosaltres també.
—¿Es á dir que aquesta disposició está dictada á favor nostre?
—Sí, amichs meus: els homes, encare que salvatges, tenen una temporada de bons sentiments.
—¡Viscan els homes!—cridan las innocents bestioletas, entregantse als més exagerats transports d'alegría.
—Vet' aquí—diu una guatlila—que ara podem pas-

—¿Per qué 'ns las deuen tenir els homes aquestes consideracions?...
—El remordiment, la veu de la consciencia, l'instint del bé, qu'encare que adormit, viu sempre en el fons del ánima...
La estrepitosa riatlada d'una perdú posa fi á aquest candorós diálech.
—¡Qué 'n sou de tontos!—diu l'expert animal de las potas vermelles:—¡Anar á suposar que 'ls homes han establert la veda pel bé nostre! ¡Anar á buscar en ells sentiments altruistas!
—¿Qué vols dir?

En aquell moment sona un tiro, y un conill queda extés en mitj del grup.
—¿Y la veda?—diuen els altres animals escapantse com uns mals esperits.
—Deixeuvos de tonterias—exclama la perdú, buscant discretament un bon amagatall:—els homes no més inventan las lleys, pera tenir després el gust de no cumplirlas.

MATÍAS BONAFÉ

«Es una colección de gritos recojidos en el taller, en el campo, en el arroyo, en la vida.
»Son los gritos de los que sufren.»
Tal es, en efecto. Las baladas que conté tancan un gran fondo de compasión social. Concebudas ab riqueza de imaginació, están escritas ab un vigor de istil que revela en el Sr. Pí una ploma forta y acerada posada al servey dels que sufren, víctimas de las injusticias sociales.
Son llibre fá sentir, y es digne de ser llegit.

LA MUERTE DE LOS DIOS (Juliano de Apóstata).—Novela de DEMETRIO DE MEREJKOWSKY.—Encare que

LA DONA ADVOCAT

Casada y mare de familia, avans que tot saludo al tribunal.

La justicia necessita un impuls, y qui ha de donarli es la dona.

La dona, sí, senyors; la dona, qu' es el defensor natural del débil, de la viuda, del orfe.

¡Veyessu la clientela que 'm proporciona el meu doble carácter de dona y mare!

Diréu, potser, que ab el paper de mare ja 'n tindria prou...

¿No sabeu que pera ser mare es precis casarse y que avuy per casarse cal tenir dot?

¿Qué mes natural, donchs, que guanyarse aquest dot ab l' exercici del dret?



Pero... permeten, el meu angelet plora...

El tribunal ja 'm concedirà cinch minuts per donarli mamar.

¡Xuela, rateta! Feste fort, creix, porque puguis ser un home útil, un Krüger, un Nansen, un Li-Hung-Chang.

No hi ha res com una mare instruhida... y lletrada, pera encaminar bé als fills.

Esteune convenuts: se pot ser bona mare y bon advocat.

Salúdem l'aurora dels nous temps, dels temps en que la dona 's cuydará de tot.

Y no volguent cansar mes l'atenció del tribunal, poso fi á la meua arenga. He dit.

sejar per tot arreu y pendre 'l sol, sense la més petita engunia.

—Y corre montanya avall y montanya amunt, lliures del temor de las escopetas—anyadeix un conill fent una cabriola.

—Encare que á quatre passos hi hagi un cassador—exclama una llebra.

—Si tant á aprop es, potser no que no es convenient arriscars'hi.

—¿Per qué no! ¿Y la veda?

—¡Ah, bé, aixó sí! La lley es terminant: «Desde 'l quinze de Febrer...»

—Escolteu: jo hi sigut engabiada, hi viscut entre la gent y sé 'l com y 'l per qué de moltes cosas. Els homes son una colla de bárbaros, y si han inventat aixó de la veda ho han fet únicament porque ara es l' época de la cria y convé que neixin bestias noves, que en son temps servirán d' entreteniment al cruel cassador...

—¡Ah!—exclaman els pobres animals, una mica desilusionats:—De manera que de tot' aquesta filantropía no 'ns queda més que 'l període de veda.

—¡Ni aixó! O sino, ja ho aniréu veyent: filheuvos de la veda... y no correu.—

LLIBRES

PRELUDIOS DE LA LUCHA.—Baladas de F. PÍ Y ARSUAGA.—L' autor dedica la seva obra als que foren sos companys de Universitat, quinze anys enrera, quan frequentava las aulas. ¡Quánts d' ells portats pels vents de la fortuna ó per las borrascas de l' adversitat han anat dispersantse sense que l' amich, el company de aquells dias felissos, tinga avuy ni tan sisquera noticia de la seva sort definitiva!

El Sr. Pí defineix perfectament el carácter de son llibre en aqueixa dedicatoria, quan diu:

de distint autor, es aquesta novela digna pariona de la titulada *Quo vadis?*, á qual género pertany.

Com aquesta pinta ab gran riqueza de colorit una de las épocas mes interessants de la decadencia del imperi romá, posant de relleu la gran figura de *Julid*, l' enamorat de la civilisació grega, que ab tots sos esforços no pogué contenir l' invasió creixent de la creencia cristiana.

De aquesta classe de novelas, producte de un fondo estudi de l' antigüetat, pot dirse lo que 's digué en son temps de las de Walter Scott, aixó es, que son mes certes que la mateixa historia. De totas maneres, encare que no fos aixís, sempre oferirían la ventatja de despullar á la historia de la seva aridés, contribuint, per aquesta

causa, mes que cap estudi històric, a la il·lustració del públic.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Petrilla ó el cura de Tours, por H. de Balzac.—Esmeradament traduïda per D. J. Garcia Bravo, forma part de la biblioteca de obres completes del immortal novelista que vé donant a l'estampa la casa Tasso, en condicions econòmiques assequibles a totes las fortunas. De manera que qui avuy no llegeix las obras del pare de la novela moderna, es perque no vol.

Quintin Trastienda, de Sebastián Gómila.—Agotada ràpidament la primera tirada de aquesta obreta, s'ha posat a la venda la segona. Ja recordaran els lectors los elogis que al apareixer li dedicarem, ab els quals han coincidit diverses autoritats literarias, que han calificat l'obra de intencionada y primorosament concebuda y escrita.

RATA SABIA



PRINCIPAL

La inauguració de la série de funcions per la companyia de la Tubau, que havia de tenir efecte l'1 dia dos del corrent mes, va ser aplassada per demà dissapte.

Creyém que demà va la definitiva, ab *La corte de Napoleón*. ¡Paraula d'emperador!

LICEO

¡Quin gran músich es en Ricardo Strauss!

Ja l'conexíam els barcelonins; ja en el *Lirich* ens havia fet saborejar dos de sas obras mes hermosas: els poemes sinfònics *D. Joan y Mort* y *transfiguració*; pero ab tot y valer tant s'han quedat enrera, gracias a la genial esbranzida de l'últim que ha escrit, titulat: *Una vida d'héroic*, qu'ell en persona ha vingut a dirigir, causant en l'auditori una impressió de pasme y obtenint un dels éxits mes grandiosos qu'hem presenciat may en un teatro.

DOS PARDALS D' UN TRET



—¡Una espelma! Aixís, de passada que perjudico al gas, reventó a la Cerillera.

Quí no vulga creure en la idoneitat del art músical pera descriure no ja sols els esclats del sentiment, sino las evolucions de la pensa, será precís qu'escolti, programa en má, l'obra mestre del gran compositor, y reconeixará fins a quin punt d'expressió justa, se fixan en l'espirit las visions per ell concebudas y desarrolladas.

Aquella música no té sols sons: té també líneas arquitectónicas, contorns escultòrics y un devassall de colors brillantíssims, enlluernadors, fós tot en una sola y única creació admirable. L'héroic de Strauss viu y palpita, com un colós, en cada una de las sis parts que constitueixen el poema. Se presenta gran y ple de magestat, lluyta després ab la bafa de la ignorancia, s'adorm en els brassos del amor, batalla y vens als seus enemichs, adquireix després la serena tranquil·litat que li permet dedicarse a las obras pacíficas, s'entrega a la soletat de la naturalesa, y s'extingeix per fí dolsament, mes gran ell sol que tot el mon que no ha sigut capás de compendre'l.

Tota aquesta evolució de la poemática figura apareix tractada ab una riquesa de tons y de matisos maravellosa. Aquella música inspiradíssima y que tècnicament es fins avuy l'última paraula de l'armonia, dimana directament de la escola wagneriana; pero en punt a originalitat y forsa suggestiva qualsevol diria qu'escendeix a la del immortal mestre. Es alguna cosa com un gran monument destinat a senyalar l'entrada del sigle XX.

Després del Hércules de Bayreuth semblava que no pogués haverhi un mes enllá; pero Strauss l'ha trobat aqueix mes enllá passant ab l'esbranzida del geni las columnas del *Non plus ultra*.

ROMEA

Per divendres s'anuncia l'estreno de un arrego frahé de n. J. Maria Pons, titulat: *Viatje urgent*.

L'anirém a veure, per mes que 'ns plauria mes emprendre aquest viatge en companyia de un'obra catalana completament original.

TÍVOLI

Casi 'ns felicitem de no haver pogut anar a veure l'estreno de *Els primers frets* de l'Ignasi Iglesias, a causa de trobarnos dissapte al vespre ausents de Barcelona. Perque hem sentit contar que hi hagué en el Teatro una explosió d'entusiasme, y un calor d'amistat, capás de fondre la neu que ompla la escena durant los actes segon y tercer... Un periódich hi ha que consigna que l'enyor Iglesias va sortir masegat de tantas abressadas com varren ferli.

Donchs bé: a pesar d'aquestas demostracions, reveladoras d'un gran éxit, el dilluns estava l'teatro casi buyt... y el fret era horrible.

En tals condicions las obras se poden jutjar mes fredament... y per tal motiu repeteixo que 'm felicito de no haver pogut assistir al estreno, perque quan l'entusiasme no es ben justificat y se surt de fogó, pot fins arribar a desviar el judici imparcial y recte.

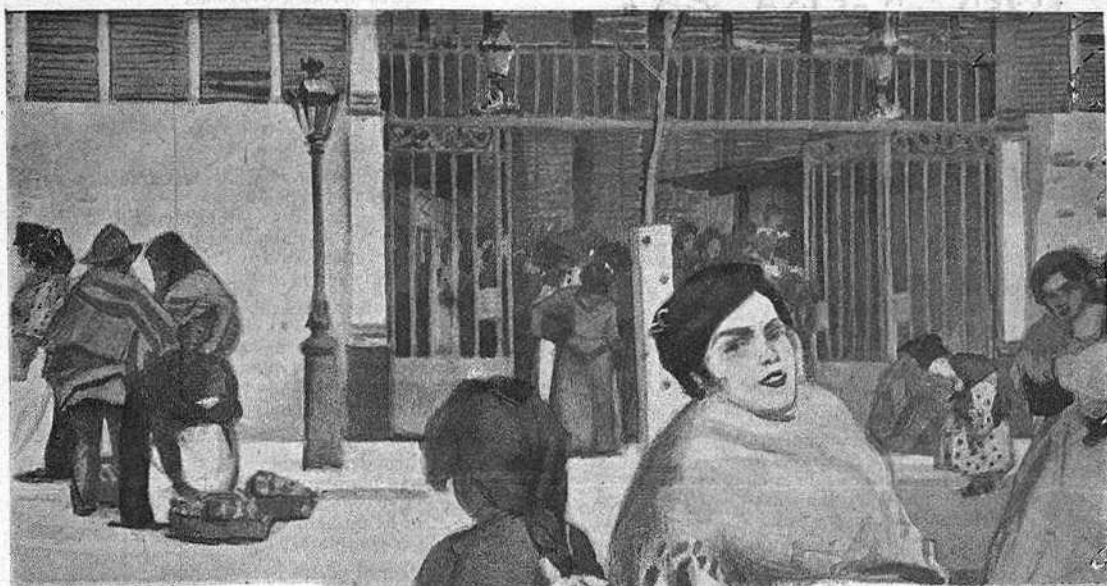
L'última obra de l'Iglesias no es un drama: l'autor el califica de poema dramátich. Tant se val: es una producció escénica y com a tal deu jutjar-se. En aquest concepte es falsa, falsíssima en tota la seva extensió. Falsa l'acció, falsos els personatges, fals fins el llenguatge que parlan la major part d'ells.

No hi ha pare que tregui al seu fill de casa, llansantlo a lo desconegut, a través de la neu, sols per haverlo fet avi, existint allí una mare que s'hi oposa. No hi ha tampoch porquero de uns sentiments tan refinadament delicats que s'negui a revelar qu'és l'autor del fill, qual naixement dona lloch a la seva expulsió de la masha. ¡Y qué dirém de la llarga pelegrinació qu'emprenen a través de la neu aquella parella de desventurats! ¿Com l'amor patern no 'ls dona forsa pera lluytar? Aquella resignació ab la desgracia no té res de humana.

En Lary, sobre tot, sempre llagrimós fins a la monotonía, sembla un benaventurat. Y ¿com, si es, conforme apareix, un sér tan deprimit, tan poqueta cosa, llansa, al anarse'n de casa, aquell valent apóstrofe al seu pare, y al final de l'obra aquell crit de desesperació al capellá, quan veu que l'fill se li ha mort y diu que va a oferir-lo sol? Entre aquests dos rasgos de caràcter, no hi cab tota aquella passivitat poruga, sense iniciatives, mes propia de un beneyt que de un home.

Además la contextura de l'obra es molt deficient. Lo drama s'inicia en l'acte primer, y s'acaba allí mateix. Los actes segon y ters, replens d'epissodis, forman un epílech que no pot interessar, perque a despit de aquella

TORNANT DEL MERCAT



peregrinació l'acció ha terminat, està acabada la substància dramàtica.

Fins en el llenguatge hem notat ab extranyesa que 'l Sr. Iglesias se mostrés tan esllanguit, qu' en molts passatges, el diàlech y las narracions careixen en absolut de vibració.

En tots aquests conceptes tenim. Els primers fets per una de las obras més primas de son autor, y ja 's veu ab això quant lluny d' oscas estém de aquells que van aplaudir-la ab tan deliri, prenent per art nou una producció que no té base escènica, poëtica, migrada, y sobre tot convencional.

La execució molt cuidada, y las dos decoracions degudas als Srs. Moragas y Alarma verdaderament magníficas. No parlem del coro del Sr. Morera, perquè, sense estar mal, careix en absolut de importància.

NOVEDATS

La Vitaliani es una de aquelles actrius que quant més se las veu més s' imposan.

Té talent y sab ferlo val'er en la composició dels tipus perfectament estudiats y sostinguts, y principalment en l'explosió de las passions dramàtiques, en que hi posa tota l'ànima, y arrastra sempre al públich.

L' hem vista en *La casa paterna*, en *La principessa Giorgio*, en *Dionisia* y en la *Tosca*, y en totes aquestas produccions de un ordre tan variat ha sapigut guanyarse merescudas ovacions.

Es una pena que 'l públich no ompli cada nit el teatro, perquè quant la Vitaliani s' ho val, y s' ho mereixen també sos dignes companys, per l'homogeneïtat de son treball, que 'ls permet donar a

quantas produccions representan un ajust de conjunt deliciós.

CATALUNYA

La sarsueleta *Ligerita de cascos*, lletra de 'n Sinesi Delgado y música de 'n Torregrossa, correspon plenament al seu títul. Es una producció lleugera en tota l'extensió de la paraula, de acció bastant lènguida, pero ab un diàlech, a lo menos ben esgrit, digne de la ploma de 'n Delgado.

Tampoch la música es cap cosa del altre mon. No obstant, sobresturt un vals que cantan ab molta gracia la Sra. Camps y 'l Sr. Pinedo.

N. N. N.

CANTARS BILINGÜES

*De su carencia de pelo
se dolia ayer un calvo
y jo 'm queixo de que 'm costa
de tallarme'l bastants quartos.*

MANSO N.º 1.º

*El querer a una mujer
no es ninguna tontería:
la tontería más gran
es durla a la vicaría.*

*— Seré fiel hasta la muerte —
una niña me decía,
y passats quatre ó cinch mesos
la vaig trobar... fent de dida.*

M. VILADOMS

*Si las mujeres mandaran
en vez de mandar los hombres,
¡pobre mon, cómo quedaría:
estaría feto un' olla!*

PEP DE LA FRUYTA

—Per avuy, encare
poch ó molt, comprém;
dintre d' uns quants díes
ino sé 'l que farém!



III

A LAS SOLTERAS DESINVOLTAS

*Na-ra-na-ra, caprichosas,
de costumbres licenciosas,
yo gallardo y quelavera...
(No sé d' ahont.)*

A vosaltres avuy me dirigeixo,
estranyas criaturas
que viviu en un mon sense ideals,
r' el cor atrofiat d' emocions puras,
el fetje plé de pedras
y el cap plé de pardals.

A vosaltres, lleugeras papallonas,
qu' en busca de negocis,
batent d' alas voltéu qualsevol llum;
á vosaltres que, á impuls de la clorosis,
fingiu un foc qu' abrusa
ab cors que son tot fum.

Poseuvs la mà al pit y siguéu francas,
coquetas saraubistas
que us arregléu el cap á la *dernier*:
¿quín profit vos darán vstras conquistas?
Jo crech que no han de darvos
ni gloria ni diner.

De perfil sembléu verges del gran Vinci;
vostre somris es plácit;

pero cap de vosaltres s' ha atrevit
á mostrá al mon ab el seu rostre tácil,
de sa hermosa *Gioconda*
la calma d' esperit.

Inútilment fingiu l' amor als homes;
que ab el vostre desfici
no logréu sino ferlos mes corfrets;
vostres focs passionals son d' artifici
igual que 'ls corre-camas,
las piulas y 'ls cohets.

Prou disfrutéu d' un *ángel*, d' una gracia
d' escayenta bellesa
mentres hi ha als ulls esclat de joventut;
pero, al pas d' una rialla malentesa,
els primers frets de l' ànima
vos glassan la virtut.

Per xó á molts homes ¡oh *àngels* pornogràfics!
tímits que no us coneixen,
feu enrogir dels peus fins al clatell,
al observar del modo que us engreixen
una historia ben verda
ó un renech ben vermell.

Vostre *esperit de cós*—en Schopenhauer
diria desseguida—
se conserva per ara immaculat,
mes en el *yo conscient* de vostra vida
hi ha un hàbit (*sic*. vergonya)
per complet desflorat.

Pera purgar el vostre pecat d' Eva
avans del Dies II-la,
en primer lloch fugiu d' homes madurs;
consultéu á n' en Kempis, prenéu til-la...
ó cridéu als bombers
si no hi ha altre recurs.

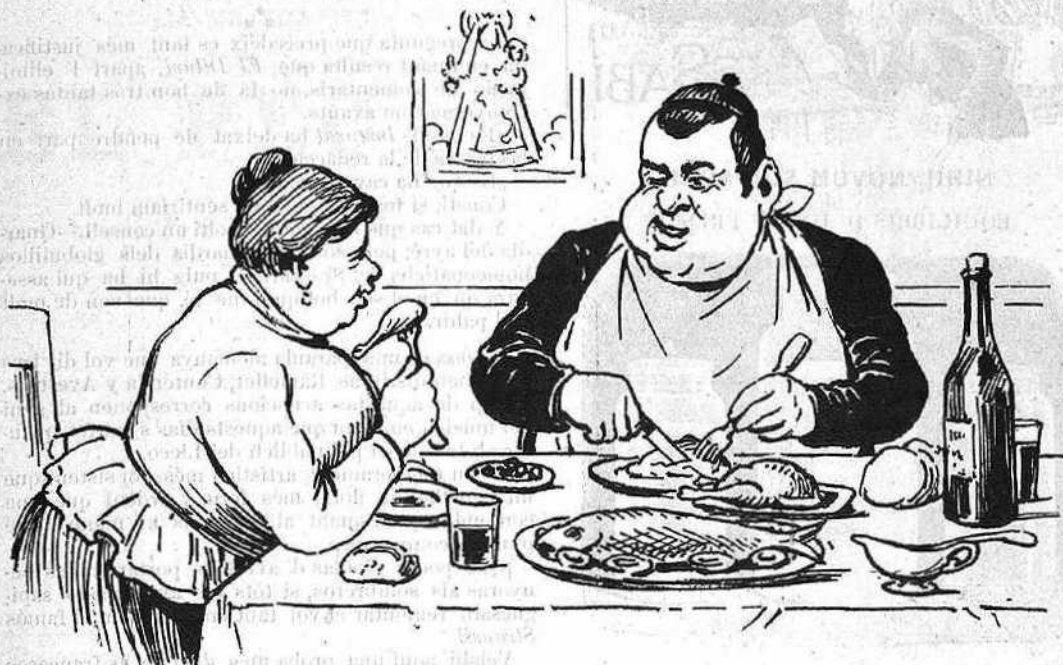
Penséu que *valbras*, del pecat sou l' esca;

¡ANIMARSE, REGIDORS!



Si l' Ajuntament fos lo que ha de ser, secundaria la huelga dels barcelonins, apagant els fanals de la vía pública.

NOTA QUARESIMAL



¡Tristos días de dejuni!

procuréu ser senzillas;
y, si pot ser, tinguéu sempre present
qu' en aquest mon tan plé de *samassillas*
además de sé honradas,
semblarho es convenient.

FRA NOI



ESQUELLOTS

A la confabulació de las empresas de alumbrat, per escanyar als seus clients, ha hagut de respondre necessàriament la confabulació dels industrials, negantse a consumir un fluit, que quant mes barato hauria de ser mes car s' expén.

A entrada de fosc se tancan las botigas, y Barcelona presenta l' aspecte de una ciutat morta.

Las empresas s' havian proposat riure's de Barcelona, y 'ls botiguers fan la fosca porque no 's vegi com aquelles volen riure's d' ella.

La campanya iniciada pels síndichs dels gremis deurian seguir-la tots els particulars.

Quan deixés d' encendre's l' últim metxero, y l' última bombeta d' electricitat, las empresas demanarian perdó per la séva extemporánea golafreria, porque 'ls auments que han introduhit son capciosos, no tenen rahó que 'ls aboní, y sols poden sostenir-se per medi de l' inteligencia previa entre totas las entitats productoras de llum, ansiosas d' enriqueixre a tota costa.

No caldría sino que exigissen l' us de uns metxeros en forma de trabuch, y que 'l gas al eixir, cridés xiulant:—Diners ó la vida!

Y quan vejessin que de diners no n' hi ha, y que la vida cada hu se la defensa, dirían:—Torném als preus antichs... y olvidis tot lo passat.

..

Pero succeheixi lo que succeheixi, fora del cas també que l' autoritat municipal prengué cartes en l' assumpto.

Ab sols dir que hi ha motius fundats per creure que 'ls contadors, de un quant temps ensá, marcan un gasto de gas molt superior al que realment se consum, n' hi ha prou per justificar plenament l' intervenció de l' autoritat municipal.

Un contador es una mida, com un metre, com un pes; y si 'ls metres y 'ls pesos están subjectes a la visura permanent, no s' explica porque no tinguin d' estarhi 'ls contadors de gas.

El Sr. Coll y Pujol ó sigui qui vulgui l' alcalde que 'l sustitueixi, prestaria un gran servey á Barcelona sortint a la defensa dels vehins, víctimas de la mes indigna y escandalosa de las explotacions.

Sentit l' altre dia, durant la representació de *Els primers fets*.

—Desde 'l primer acte al últim deuen haver passat molts anys.

—Y aixó perquè ho dius?

—Home, porque 'l Sr. Daroqui qu' en l' acte primer es mosso de casa 'n Lari, en l' acte tercer ja es capellá. Já veus per arribar á cantar missa un estripa-terrossos si se 'n necessita de temps.

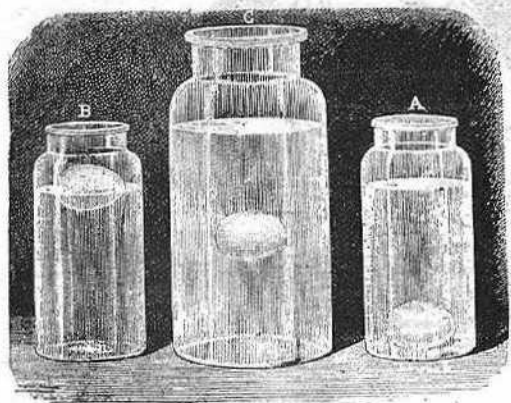
—Tens rahó; y per cert que si no hagués passat molt temps en Lari y la Ció 'l coneixerian, y la veritat es que no 'l coneixen.

Els divendres del *Ateneo barcelonés* continuan tan animats com sempre, y 'ls periódichs catalanistas muts, sense dirne una paraula.

Tal vegada porque la major part de las conferencias se donan en llengua castellana.



NIHIL NOVUM SUB SOLE
EQUILIBRIS D' UN OU FRESCH



¡Audaces fortuna juvat!...

Donchs procurínse tres pots de cristall, dos d' iguals, A y B, y un tercer, C, dugas vegadas més gran. Omplin, *ad hoc*, el primer A ab aygua clara y probin de ferhi sostenir un ou fresch. La tentativa será inútil y l' ou baixará *ipso facto* desseguida al fons, anant immediatament *in aqua deliscere*. *¡Quare causa?* La diferencia de densitat. Coloquin, pel contrari, l' mateix ou en el pot B, plé d' aygua ben salada; intentin ferlo sumergir y també l's será impossible: l' ou tornarà á pujar á la superfície com un suro *sine qua non*. Aixó probará que la densitat del aygua salada es *ad majorem* que la del pot primer A; y s' compendrà ab aquesta experimentació tan senzilla el perquè ns es més fàcil nadar al mar que als rius y que á las bassas... de Sant Pere.

Combinin tot seguit els experiments citats, anyadint en el pot gran, C, certa quantitat d' aygua del pot A y un'altra del B; després d' algun tanteig *ad libitum* arribarian á obtenir un líquit que tingui exactament la mateixa densitat del ou. *Ergo*, com que desde alashoras no tindrà motius ni per anar *ad de profundis* ni per aguantarse damunt la superfície, com indica l' adjunt grabat, permanixerá *in áurea mediocritas*... *quousque tandem* ho tinguin per convenient, sense que demostrí tendència á pujar ni á baixar: *sic vos non vobis*. Perque si aixís ho volguessin, podrian ferlo anar amunt ó avall segons hi afegissin un grapat de sal ó bé líquit del pot C, ó, pel contrari, hi aboquessin aygua clara del pot A.

Es un curiosíssim entreteniment aixó dels pots y del ou: sabem aixó per experiència y per ingredients propis. Y per aixó ho proclamarem *urbi et orbi*.

Finis coronat opus Dixi Mea culpa.

Tal vegada també perque totes ellas están inspiradas en un criteri liberal radicalíssim.

No en vá s' distingeixen aquells periódichs per las sevas tendencias clericals... y ja se sab que no s' pot barrejar, y menos en els divendres de Quaresma.

¿Saben que m' crida molt l' atenció que de un quant temps ensá l' *Diluvi*, haja deixat de publicar aquells comentaris en lletres negres que solia posar al peu de determinats sueltos y articles?

En ells exercia l' Insensat de Mestre Titas, atribuintse la missió pedantesca de jutjar els treballs de sos companys de redacció.

¿Qué ha succehit en el *Diluvi*, perque l' Insensat haja deixat tot d' una d' ensenyar la pota?

La pregunta que precedeix es tant més justificada, en quant resulta que *El Diluvi*, apart l' eliminació de comentaris, no fá de bon trós tantas extranyes com avants.

¿Es que l' *Insensat* ha deixat de pendre part en las tascas de la redacció?

¿Es que ha caygut malalt?

Consti, si fos aixís, que ho sentiriam molt.

Y dat cas que n' estigui, escolti un consell:—Guardis del ayre; pero sobre tot guardis dels globulillos homeopáticos del Sr. Laribal, puig hi ha qui assegura qu' en el seu botiquín ne té que son de molt mal pahir.

Strauss es una paraula alemanya que vol dir tres cosas ben distintes: Ramellet, Contenda y Avestrús.

Cap de aquestas acepcions corresponen al geni del músich eminent que aquests días s' ha fet aplaudir ab tan deliri pel públich del Liceo.

Es un temperament artístich més consistent que un ramellet de flors; més ferm y ardent que una contenda... y en quant al Avestrús ni menos hi té punt de comparansa.

¡Que pocas plumas d' avestrús portarian las señoras als sombreros, si tots els avestrussos sapiessin remontar el vol tant enlayre com el famós *Strauss*!

Velshi aquí una proba més de que l's francesos tenen molta rahó quan diuen:—*Le nom ne fait rien à la chose*.

Per lo vist es un crim abominable portar cartas de una població á un'altra.

Qualsevol día arriban á Barcelona procedents de un poble de fora y s' troban ab que al sortir de l' estació l's escorcollan... ¡y ay de vostés si l's hi atrapan á la butxaca alguna carta!... De passar als tribunals no se n' escapan... Y l's hi portaran en calitat de defraudadors dels interessos del Estat. Perque la transmissió de cartas constituheix un dels monopolis del govern, y las cartas no poden anar més que pel Correu.

Veritat es que allí se solen perdre... y si s' escan á haverhi en ellas algun objecte de valor es molt probable que l' escamotejin... Pero aixó vostés no han de mirarlo: aixó no es cap delicte; lo altre sí.

Aquestas ó pareescudas reflexions devían ferse días enrera l's recaders de Manresa, Tarrassa y Sabadell, que al baixar del tren se vegeren detinguts y portats davant del jutge, baix l' inculpació de que portaven cartas.

Podrá ser veritat que n' duguessen com portan altres encárrechs lo mateix de paraula que per escrit, que tal es el sen ofici; pero aixó no es ni pot constituir un delicte, desde l' moment que tot ciutadà per la evacuació de una comanda m' sembla á mi que pot valerse de qui millor li sembli.

Regularment, aquells pobres recaders, en materia de portar recados verbals ó escrits van més depressa que l' mateix telegrafo.

De manera que l's funcionaris del Estat, en lloch de detenirlos y encausarlos, haurian de pendre model d' ells pera posarse en condicions de satisfacer las necessitats del públich cada día més desatesas.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.
Tinta Ch. Lortilleux y C.^a

ANTONI LOPEZ, EDITOR, RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20, LLIBRERIA ESPANYOLA, BARCELONA. CORREU: APARTAT NÚMERO 2

¡JA HA SORTIT!

EL PECAT DE EVA

HUMORADA EN VERS

PER

C. GUMÀ

IL·LUSTRADA AB DIBUIXOS DE M. MOLINÉ

Preu: **DOS** rals

A. Schopenhauer.—Sobre la voluntad en la naturaleza.	Ptas. 2
Cárlos Albert.—Amor libre.	» 2
Baltasar Gracián.—El héroe. El discreto.	» 3
Emerson.—El hombre y el mundo.	» 2
Nietzsche.—El origen de la tragedia.	» 2
Inb-Gebirol.—La fuente de la vida.	» 2

125 PLATOS DE VIGILIA
Célebres recetas culinarias
de la Duquesa Martell. Ptas. 0'50

GUY DE MAUPASSANT

MIS HARRIET. Ptas. 2

LA REINA MARGARITA

POR

ALEJANDRO DUMAS (padre)

Dos tomos, Ptas. 2.

Encuadernados, Ptas. 3.

Barcelona á la vista

ALBUM DE 192 FOTOGRAFÍAS DE LA CAPITAL Y SUS ALREDEDORES

Expléndida edición encuadernada á la inglesa en oro y negro

Pesetas 8

LOS DOS PILLETES

Novela basada en el drama de su mismo título
POR PIERRE DECOURCELLE
Dos tomos. Ptas. 4.

PRÓXIMAMENTE

DE CARNE Y HUESO

POR ANTONIO ZOZAYA

Tomo 76 de la

Colección Diamante

AVIAT SORTIRÁ

L' últim Trençalós

Singlot 16 de Serafi Pitarra

L' AFRICANA

Singlot 17 de Serafi Pitarra

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obres, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponents de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

PROCEDIMENTS MODERNS



—Diguin lo que vulguin, quan una sab de qué se las heu, els cotxes del tranvia son un magnífich camp d'operacions.